

Initiatiefvraag 2023-2024 Subsidietafel Opgroeien en Opvoeden

Inhoud

Initiatiefvraag 2023-2024 Subsidietafel Opgroeien en Opvoeden.....	1
1. Initiatiefvraag	2
Inleiding.....	2
Subsidietafel Opgroeien en Opvoeden	2
Leeswijzer	2
1.1 Beschrijving kompascoers	3
Koers 1.1. Meer jeugd groeit op in een veilige omgeving	3
Koers 1.5. Meer inwoners met een gezonde leefstijl	3
1.2 Beoogde maatschappelijke effecten, vraagstelling en doelgroep	4
Beoogde maatschappelijke effecten	4
Vraagstelling	5
Doelgroep	6
1.3 Kaders en aanvullende uitgangspunten.....	6
Kaders.....	6
Samenwerking	7
Buiten de initiatiefvraag	8
Gebiedsgericht werken	9
Inzet combinatiefunctionarissen	9
Coronaherstelbeleid.....	10
Overige uitgangspunten voor tafel O&O	10
2. Uitvoeringsplan	11
Uitgangspunten uitvoeringsplan	11
2.1 Monitoring en effectmeting.....	11
3. Financiële uitgangspunten.....	12
Financiële risico's	13
Bijlage 1 Samenvatting aanscherping sociaal kompas voor O&O	13
Bijlage 2 Achtergrond, huidige situatie, trends en cijfers.....	14
Bijlage 3 Cijfers	19

1. Initiatievraag

Inleiding

In 2019 is de gemeente Leidschendam-Voorburg begonnen met de subsidietafels in het sociaal domein. Partners uit het maatschappelijk veld bepalen met elkaar welke activiteiten ze in kunnen zetten om de door gemeente gestelde doelen te bereiken. De maatschappelijk partners staan immers dicht bij de inwoner en hebben allerlei expertise in huis om te bepalen wat de behoefte van inwoners is en hoe zij hierbij kunnen aansluiten. De tafels zijn georganiseerd rond vijf thema's: Opgroeien en Opvoeden, Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige inwoners & de integratie van nieuwkomers, Basisvaardigheden en Talentontwikkeling, Zelfredzame Inwoners en Betrokken en Inclusief.

De doelen van de gemeente in het sociaal domein zijn vastgelegd in het Sociaal Kompas. Om deze doelen te behalen, werkt de gemeente Leidschendam-Voorburg onder andere met 'initiatievragen'. Hierin staat beschreven wat de gemeente rond een bepaald thema wil bereiken, wat de concrete doelen zijn. Deze initiatievragen vormen de basis voor de subsidietafels.

Subsidietafel Opgroeien en Opvoeden

In dit document wordt de initiatievraag voor de subsidietafel Opgroeien en Opvoeden voor de subsidiejaren 2023 en 2024 uiteengezet. Het is de bedoeling dat tafelpartners op basis van deze initiatievraag met elkaar tot een uitvoeringsplan komen om gezamenlijk bij te dragen aan de in de initiatievraag gestelde doelen. De gemeente faciliteert hierbij.

Bij de subsidietafel Opgroeien en Opvoeden (O&O) gaat het om kinderen en jongeren een kansrijke, veilige en gezonde situatie bieden om op te groeien tot zelfredzame inwoners. Sinds 2019 werken een aantal partners die zich inzetten voor de jeugd in Leidschendam-Voorburg met elkaar samen aan deze tafel. Partners stemmen de activiteiten goed op elkaar af, benutten elkaars expertise en werken zoveel mogelijk integraal.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 staan de ambities van de gemeente beschreven. Eerst wordt in 1.1 de kompasdoelen beschreven. Vervolgens wordt in 1.2 gekeken naar de beoogde maatschappelijke effecten, doelen, vraagstelling en de doelgroep. Wat willen we bereiken met deze tafel en voor wie? Tenslotte worden in 1.3 een aantal aanvullende uitgangspunten benoemd. Waar moet de tafel rekening mee houden? Wat ligt er aan extra opgaven bepaald door het Rijk etc. Welke ambities zijn er nog meer?

Hoofdstuk 2 gaat over het proces. Hierin staat beschreven hoe het uitvoeringsplan moet worden opgezet. Eerst wordt gevraagd om een nadere analyse van de huidige cijfers, waar mogelijk zowel kwalitatief als kwantitatief. Dit vormt vervolgens de basis voor de uitwerking van de doelen. Welke resultaten willen we behalen? Hoe doen we dat? Wie is waarvoor verantwoordelijk en wat is ervoor nodig om de doelen te bereiken? Ook wordt aandacht besteed aan de monitoring en de impact.

In hoofdstuk 3 komen de financiële uitgangspunten aan de orde.

Ten slotte worden in de bijlagen de huidige trends en ontwikkelingen beschreven die nu bekend zijn bij de gemeente en worden een aantal cijfers weergegeven. En wordt kort samengevat wat de aanscherping van het sociaal kompas specifiek voor de tafel O&O inhoudt.

1.1 Beschrijving kompaskoers

De initiatievraag is herleid uit het door de gemeente aangescherpte visiedocument voor het sociaal domein 'herijking sociaal kompas'. In het sociaal kompas zijn koersen bepaald waar de gemeente middels het aanbod van de partners in het veld aan wil bijdragen om zo het algemene doel te realiseren dat bewoners van de gemeente naar vermogen deel kunnen (blijven) nemen in de maatschappij. Belangrijke grondslagen in het sociaal kompas zijn: zelfredzaamheid, samenredzaamheid en autonomie.

In de aanscherping van het Sociaal Kompas (december 2021) zijn de gestelde koersen gebleven. Wel wordt er onder andere een beweging gemaakt naar: minder helpen, maar zorgen dat èn minder curatief, meer preventief. Dit kan betekenen dat er in de uitvoering andere accenten komen te liggen en andere keuzes worden gemaakt. Voor de tafel O&O zijn een aantal aanscherpingen specifiek van belang, zie hiervoor bijlage 1.

Aan de tafel Opgroeien en Opvoeden wordt vanuit een tweetal kompaskoersen gewerkt:

Koers 1.1. Meer jeugd groeit op in een veilige omgeving

Ieder kind heeft recht op een veilige omgeving om ongestoord te kunnen opgroeien. Dit is de basis voor een kind om zich optimaal te ontwikkelen en op te groeien tot een zelfredzame inwoner die positief bijdraagt aan de samenleving. Om dat te bereiken is er voor kinderen en jongeren een kansrijke, veilige en gezonde situatie nodig in en om het gezin. Opvoedondersteuning, jongerenwerk en jeugdhulp dragen daar aan bij, net als veilige speelplekken en veilige wijken waar overlast wordt tegengegaan. Er ligt een focus op preventie, vroegtijdig signaleren en zorgen voor een effectief hulpaanbod dat het probleemoplossend vermogen versterkt en kinderen daar waar het kan thuis laat opgroeien. Ouders zijn primair verantwoordelijk. Daarnaast is er een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een veilige omgeving om op te groeien in de keten tussen ouders, informeel sociaal netwerk en professionals, zoals onderwijs, zorg en politie.

Koers 1.5. Meer inwoners met een gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl draagt bij aan een goede participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Een gezonde leefstijl begint op jonge leeftijd en is ook op latere leeftijd van groot belang. Centraal staat vroegtijdige signalering bij ongezonde leefstijl en

kennisdeling over gezonde leefstijl. Het stimuleren van maatschappelijke en groene initiatieven die een gezonde leefstijl bevorderen

1.2 Beoogde maatschappelijke effecten, vraagstelling en doelgroep

Beoogde maatschappelijke effecten

De kompasdoelen uit het Sociaal Kompas geven de maatschappelijke doelen aan. De bijbehorende beoogde maatschappelijke effecten zijn onder andere:

- Er zijn 14.876 kinderen in Leidschendam-Voorburg – Gewenst effect is dat zij allen toekomstbestendig opgroeien: kansrijk, veilig en gezond
- 1.200 kinderen groeien op in armoede - Gewenst effect is dat de achterstand op gezondheid en dat de kansongelijkheid voor hen afneemt
- 1.250 kinderen (2-16 jr) hebben overgewicht - Gewenst effect is dat dit afneemt en kinderen een gezonde leefstijl hebben

Wat merkt de inwoner van de inzet?

- Kinderen die kwetsbaar zijn vinden ondersteuning die hen helpt om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen
- Een opvoeder die ondersteuning wil bij de opvoeding vindt dit laagdrempelige aanbod makkelijk en dichtbij
- Dit aanbod wordt proactief aangeboden, ook als problemen nog niet zo groot zijn of lijken
- Doordat professionals elkaar kennen kom je met een ondersteuningsvraag snel op de juiste plek terecht
- Het is heel normaal als je vragen hebt over opvoeden of over opgroeien. En de ondersteuning die je krijgt leert je dat je veel zaken zelf op kunt (leren) lossen
- De scholen, kinderopvang, welzijnspartners, gemeente en (sport)verenigingen dragen eenzelfde visie uit over opvoeden en opgroeien
- Opvoeders zijn zichtbaar betrokken bij hun kinderen en dit wordt gestimuleerd door alle partners
- Als bepaalde ondersteuningsvragen veel voorkomen wordt dit groepsgewijs aangepakt
- Als er zich problemen voordoen bij een kind wordt het hele systeem betrokken om een zo duurzaam mogelijke oplossing te bewerkstelligen. De aanpak is vraaggericht en outreachend
- Om problemen op latere leeftijd te voorkomen is er extra aandacht voor de eerste 1000 dagen van een kind en zijn systeem
- Jeugdigen hebben een gezonde leefstijl en zijn zich bewust van de gevaren van genotmiddelen

- Jeugdigen en hun opvoeders zijn tevreden over de ontvangen ondersteuning en waarderen deze met goed tot zeer goed
- Mentaal welbevinden en weerbaarheid van de jeugd is verbeterd
- De instroom, zwaarte en duur van geïndiceerde jeugdhulp is verminderd

Vraagstelling

Concreet heeft de gemeente de ambitie om jeugdigen toekomstbestendig op laten groeien. Hiervoor moet het activiteitenaanbod beantwoorden aan het volgende:

- Door vroegtijdig signaleren en preventieve ondersteuning willen we geïndiceerde jeugdzorg waar mogelijk voorkomen
- Extra ondersteuning is nodig voor de meest kwetsbare kinderen
 - Jeugd in armoede - we willen kinderen en jongeren die in armoede leven bereiken (zeker in buurten met een hoger percentage huishoudens met een laag inkomen, zie bijlage 3), en willen de effecten van opgroeien in armoede beperken.
 - Jeugd in eenzaamheid - we willen meer inzicht in en passend aanbod voor eenzame kinderen en jongeren om het aantal eenzamen te verminderen
 - Jeugd betrokken bij complexe scheidingen - we willen voorzieningen bieden aan ouders die uit elkaar gaan om de gevolgen ervan voor kinderen te beperken. En aanbod voor kinderen en jongeren om hiermee om te leren gaan
 - De eerste 1.000 dagen in het leven van een kind zijn van groot belang - we willen goede voorzieningen voor deze kinderen en ouders met een groter bereik
- Ondersteuning bij opgroeien en opvoeden – we willen een laagdrempelig ondersteuningsaanbod voor ouders en jeugd waarbij de nadruk ligt op de normale uitdagingen die gepaard gaan met opgroeien en opvoeden. Het weerbaar maken en delen van ervaringen staan hierbij centraal. Professionals, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen werken hierin samen
- We willen dat kinderen en jongeren een gezonde leefstijl hebben en minder kinderen overgewicht hebben
- In de kwetsbaarste wijken werken we aan een veilige en betrokken leefomgeving voor jeugd vanuit een gezamenlijke visie om het opvoedkundige klimaat te versterken. O.a. door het betrekken van onderwijs, kinderopvang, sportverenigingen, scouting en andere (vrijwilligers)organisaties
- De warme overdracht van hulpverlening en nazorg willen we verbeteren door de samenwerking op casuïstiek niveau te borgen en door te ontwikkelen

Om dit te bereiken moeten een aantal onderwerpen en activiteiten in ieder geval terugkomen in het activiteitenplan 2023-2024:

- Cliëntondersteuning voor jeugd en opvoeders (verplichting vanuit het wettelijke kader)

- Schoolmaatschappelijk werk voor kinderopvang, het basis- en voortgezet onderwijs in afstemming op afspraken in de regio passend onderwijs
- Thuisbegeleiding als ondersteuning voor ouders om zwaardere jeugdhulp te voorkomen
- GGZ-jeugdpreventie, gericht op groepsgewijze aanpak om zwaardere psychische hulp te voorkomen
- Integrale Vroeghulp in afstemming op de regionale afspraken in H10
- Jongerenwerk (zowel ambulante als accommodatie gebonden)
- Activiteiten Jeugdgezondheidszorg beschreven in het Programma op Maat (op basis van het Convenant uitvoering jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West 2022-2027)
- Jongeren op Gezond Gewicht volgens de landelijke JOGG-beweging (onder voorbehoud van rijksmiddelen)
- De Community Jeugd om de samenwerking en deskundigheidsbevordering tussen de organisaties aan de subsidietafel(s) en daarbuiten te faciliteren en te verbeteren

Doelgroep

- Jeugd van -10 maanden (preconceptie) tot 18 jaar is de primaire doelgroep
- Jongeren die ouder zijn dan 18 jaar maar enige ondersteuning nodig hebben bij de stap naar jongvolwassene, rekening houdend met het type vraagstuk en het type jongere
- Het systeem (ouders/verzorgers/opvoeders/omgeving) van de jeugdige, wanneer het gaat om opgroei- en opvoedproblematiek

1.3 Kaders en aanvullende uitgangspunten

Van de tafelpartners wordt verwacht dat zij rekening houden met de hieronder beschreven kaders en uitgangspunten.

Kaders

- Spelregels van de subsidietafels¹
- Sociaal Kompas 2017-2020
- Aanscherping Sociaal Kompas 2022 e.v. Vooral de beweging van curatief naar preventief zal effect kunnen hebben op de subsidietafel O&O. In 2022 wordt door de gemeente verder vormgegeven aan de uitwerking hiervan. Wanneer van daaruit een nieuwe vraag ontstaat aan subsidiepartners kan dit via een addendum worden toegevoegd aan het activiteitenplan.
- LEA 2023-2025 (welke in 2022 wordt opgesteld) en bijbehorende jaarplannen/onderwijsvisie

¹ <https://www.lv.nl/file/22395/download>

- Programma Sterk voor Noord
- Landelijk actieprogramma Eén tegen eenzaamheid en Plan van Aanpak LV Eenzaamheid (Oog voor elkaar)
- Sport- en bewegvisie/Nationaal Sportakkoord en de lokale sport en preventie akkoorden
- Brede Regeling Combinatiefuncties en JOGG (onder voorbehoud)
- Jeugdbeleid/jeugdvisie in wording (2022)
- Privacywet en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Samenwerking

Algemeen

Aan deze tafel werken organisaties samen aan jeugdpreventie met verschillende domeinen: medisch, sociaal, veiligheid, onderwijs. Hierbij worden in de jeugdketen verschillende andere partners betrokken zoals jeugdzorgaanbieders, poh's van huisartsen, politie en WIJZ.

Aan tafel is er ook ruimte voor zogeheten expertise partners, zoals de GGD. Zij ontvangen geen subsidie, maar delen wel hun kennis, expertise en ervaringen.

We verwachten van partners:

- Samenwerken vanuit vertrouwen en maatschappelijke partners de ruimte geven om vanuit eigen inzicht en professionaliteit te kunnen werken
- Samenwerking tussen verschillende subsidiepartners wordt zoveel mogelijk gezocht, zodat het aanbod aansluitend en aanvullend is en dubbel aanbod wordt voorkomen.
- Samenwerking moet leiden tot een meer efficiënte, effectieve en innovatieve manier van werken.
- Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken
- Gecombineerde problematiek vraagt van de samenwerking: duidelijke vindbaarheid/communicatie en een duidelijke routing tussen tafelpartners.

Samenwerking met scholen en kinderopvang

Met basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs, MBO en de kinderopvang wordt afgestemd hoe zo goed mogelijk kan worden samengewerkt en alle doelgroepen, met name de meest kwetsbare, kunnen worden bereikt om te werken aan jeugdpreventie.

Het aanbod wordt proactief aangeboden in afstemming met scholen en opvang. In de activiteitenplannen komt terug hoe hier vorm aan wordt gegeven.

Samenwerking met corporaties

Veel inwoners die tot de doelgroepen van deze initiatiefvraag behoren wonen in een corporatiewoning. Corporaties hebben dan ook een belangrijke signalerende en verwijzende rol en kunnen meedenken over oplossingen. Daarom dient waar mogelijk de samenwerking met corporaties te worden gezocht.

Samenwerking met andere tafels

We vragen de subsidiepartners van de tafel O&O hun activiteitenprogramma's tijdig af te stemmen met die van onderstaande tafels zodat er een op elkaar aansluitend programma wordt geboden:

- Tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling (B&T)

Ook de subsidietafel B&T heeft een activiteitenprogramma dat gericht is op de jeugd en jongeren. Waar de tafel B&T de focus legt op cultuureducatie voor kinderen en jongeren om via die weg talenten te ontwikkelen en bij te dragen aan zelfvertrouwen, legt O&O de focus op preventie en het veilig en gezond opgroeien.

- Tafel Financiën, Integratie, Taalontwikkeling (FIT)

De subsidietafel FIT heeft een activiteitenprogramma dat gericht is op ondersteuning bij financiën, integratie en taalontwikkeling van volwassenen.

Omdat opgroeien in armoede of met ouders die (nog) niet voldoende zijn geïntegreerd in de Nederlandse samenleving grote consequenties kan hebben voor kinderen, is hulp aan ouders vaak noodzakelijk om de thuissituatie en het opvoedklimaat voor een kind te verbeteren.

- Tafel Zelfredzame Inwoners (ZI)

De subsidietafel ZI heeft een activiteitenprogramma dat gericht is op ondersteuning van (kwetsbare) volwassenen. Jongeren die bijna of net 18 jaar zijn mogen geen belemmering van leeftijdsgrenzen ondervinden om de juiste begeleiding te kunnen krijgen. Van belang is dat hierin maatwerk geleverd kan worden, waarbij rekening wordt gehouden met het type vraagstuk (gerelateerd aan jongeren of aan volwassenen) en het type cliënt/inwoner/klant. Bij veel dezelfde individuele vragen kijken partners gezamenlijk naar passend groepsaanbod.

Buiten de initiatiefvraag

Buiten de scope van de initiatiefvraag vallen de volgende onderwerpen en bijbehorende subsidieregelingen:

- Alle vormen van geïndiceerde ondersteuning en jeugdhulp
- Alle taken die vallen onder andere initiatiefvragen
- Bieden van primair en voortgezet (speciaal) onderwijs en het mbo
- Bieden voor- en vroegschoolse voorzieningen en kinderopvang
- Het voeren van casus- of procesregie in multiproblem-casuïstiek waar geïndiceerde hulp bij betrokken is
- Activiteiten waar regionaal afspraken over zijn gemaakt over gezamenlijke bekostiging. Wanneer deze activiteiten wel onder jeugdpreventie vallen wordt er een stevige connectie gecreëerd met de tafelactiviteiten (o.a. deel van activiteiten Jeugdgezondheidszorg en Kenniscentrum Kind en Scheiding)

- Inrichten en/of ontwerpen van veilige speelplekken en veilige wijken
- Zorgen voor rust en veiligheid in de wijken: terugdringen van overlast en preventie van jonge aanwas bij overlastgevende en criminele groepen is voorheen specifiek buiten de initiatievraag gehouden. In 2022 wordt nieuw veiligheidsbeleid voor 2023-2026 gemaakt waarvan preventie hoogstwaarschijnlijk een onderdeel zal zijn. Wanneer van daaruit een nieuwe vraag ontstaat aan subsidiepartners kan dit via een addendum worden toegevoegd aan het activiteitenplan.

Gebiedsgericht werken

Leidschendam-Voorburg bestaat uit verschillende wijken en buurten. Elke wijk of buurt heeft een eigen samenstelling qua inwoners, wat zorgt voor een eigen behoefte aan ondersteuning en activiteiten. Tafelpartners houden hier rekening mee in hun activiteiten aanbod.

Ook zijn er gebieden die als geheel een lage SES² hebben. Dit geldt specifiek voor Bovenveen in Voorburg en Leidschendam-Noord. In 2020 is door de gemeente een start gemaakt met het programma Sterk voor Noord. Dit programma richt zich op zowel fysieke als sociale versterking van dit gebied. Tafelpartners sluiten met hun activiteiten zoveel mogelijk integraal aan bij dit programma.

Inzet combinatiefunctionarissen

De afgelopen jaren heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg gebruik gemaakt van de Brede Regeling Combinatiefuncties. Dit is een landelijke regeling met matching funding van het Rijk van 40% voor de inzet van werknemers die zich op meerdere beleidsterreinen inzetten (bijvoorbeeld sport en cultuur, welzijn en sport etc).

Doelstellingen van de landelijke regeling voor combinatiefunctionarissen zijn:

1. Een leven lang sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur voor iedereen mogelijk maken

Met in het bijzonder aandacht voor de (talent)ontwikkeling van jeugd en jongeren op en rond scholen, voor mensen die in armoede leven en voor andere groepen die belemmeringen ervaren om deel te nemen aan sport en cultuur (bijvoorbeeld vanwege leeftijd/levensfase, gender, fysieke en/ of mentale gezondheid, seksuele geaardheid en/ of etnische/ sociale achtergrond of positie).

2. Duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders/vrijwilligersorganisaties

Bijvoorbeeld op het gebied van besturen, vrijwilligers, kader, diversiteit, inclusief en vraaggericht handelen.

3. Lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen

² Lage SES staat voor een 'lage sociaal economische status'. In het onderzoek van het RIVM refereert dit aan mensen met een lage opleiding (basisonderwijs, lo, vmbo, avo, mavo) en/of mensen met een laag inkomen. Het betreft ongeveer 30% van de mensen in Nederland. Deze lage SES-groep kampt ook met werkloosheid, slechte gezondheid en een ongezonde leefstijl.

Van aanbieders wordt verwacht dat zij meer gaan samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van besturen, vrijwilligers uitwisselen/opleiden, de kaders die zij stellen, hoe te werken aan diversiteit en elkaar kunnen versterken/aanvullen met het huidige aanbod en inclusief en vraaggericht handelen.

De Brede Regeling Combinatiefuncties was van toepassing t/m 2022 en wordt in de loop van 2022 geëvalueerd. Over het geheel van de tafels moest het totale aantal fte in 2022 17,10 bedragen, daarvan waren er 10,35 fte gerealiseerd op de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling door de inzet van o.a. buurtsportcoaches bij Sport en Welzijn.

Op het moment van schrijven van deze initiatiefvraag is nog niet duidelijk of en hoe deze regeling wordt voortgezet. Wel blijven de doelstellingen van kracht en zal de inzet van bijvoorbeeld buurtsportcoaches met deze doelstellingen op een zekere manier worden voortgezet in de komende periode.

Coronaherstelbeleid

De gevolgen van de coronacrisis zijn niet voor iedereen en op alle terreinen in dezelfde mate voelbaar. Deels treedt herstel op zonder dat de overheid een rol hoeft te pakken. Maar specifieke groepen worden wel hard geraakt. Om zorgvuldig in te kunnen spelen op de gevolgen van de coronacrisis voor de samenleving is een visie op en zijn kaders voor herstelbeleid in de periode 2022-2025 vastgelegd. Het uitgangspunt is 'sterker uit de crisis': herstellen, versterken en kansen verzilveren. Enerzijds focus op groepen inwoners die door de crisis het hardst getroffen zijn en verder achterop zijn geraakt. Hierbij vooral inzetten op het minder kwetsbaar maken van deze groepen, dus sterker uit de crisis komen. Anderzijds de gevolgen maar vooral ook de kansen die de crisis biedt, aanpakken en gebruiken om de samenleving te versterken. Dit betekent ook ontwikkelen en investeren en de samenhang opzoeken met al bestaande uitdagingen. Het herstelbeleid moet anders zijn dan de 'oude' oplossingen; de gemeente zet in op innovatieve en vernieuwende werkwijzen en interventies. Het opstellen en uitvoeren van het herstelbeleid vindt plaats in samenhang met bestaand beleid en (financiële) middelen. Het herstelbeleid is breder dan de inzet van de 'bestemmingsreserve herstelbeleid'. Goede afstemming tussen de subsidietafels en het herstelbeleid kan leiden tot synergie.

Overige uitgangspunten voor tafel O&O

- Gebiedsgericht werken is een belangrijk uitgangspunt (bijv. aansluiten bij Sterk voor Noord). Maar ook gemeente-breed of regionaal werken is belangrijk voor informatiedeling en efficiëntie qua inzet. Voor voortgezet onderwijs wordt zoveel mogelijk schoolgericht gewerkt
- Deelnemende partijen zijn flexibel in het vormgeven van hun aanbod, oplossingsgericht en vraaggericht. Wanneer er zich onvoorziene ontwikkelingen

- voordoelen spelen zij daar zo goed mogelijk op in binnen de afgesproken kaders en met afstemming binnen de tafel en volgens de spelregels
- Binnen activiteiten hecht de gemeente er belang aan dat er waar mogelijk gewerkt wordt met vrijwilligers en ervaringsdeskundigen
 - Partners werken datagericht. Ze maken gebruik van lokale en landelijke bronnen om analyses te maken waarop zij hun activiteitenplannen mede baseren

2. Uitvoeringsplan

Uitgangspunten uitvoeringsplan

In de doorontwikkeling van de subsidietafel is er veel aandacht voor het verbeteren en verstevigen van de onderlinge samenwerking. Dit moet leiden tot een meer effectieve manier van werken.

Er wordt horizontaal en verticaal samengewerkt in de keten. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking, initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken. Hierbij is het van belang om ook de samenwerking buiten de tafels op te zoeken en gebruik te maken van elkaars expertise.

Wanneer partners gezamenlijk een aanbod beschrijven in het uitvoeringsplan wordt van hen verwacht dat zij gezamenlijk één activiteit beschrijven, één monitoringformat aanleveren en één verantwoording indienen.

2.1 Monitoring en effectmeting

Monitoring betekent 'volgen hoe het gaat'. Er wordt veel inzet gepleegd: mensen en materialen, tijd en geld. Afgelopen jaren is gemonitord aan de hand van de zogeheten stoplicht monitor. Groen betekende dat een activiteit was uitgevoerd volgens plan, oranje met aanpassingen en rood als dit niet was gebeurd. Tafelpartners legden dan ook aan elkaar uit wat hiervan de reden was.

Deze vorm van monitoring geeft inzicht in het wat er is gedaan en hoe het is gegaan (de output). Het geeft een overzicht over welke afspraken zijn gemaakt en uitgevoerd. Hier wordt ook mee doorgesproken.

Er mist echter informatie over 'het waarom' het wel of niet goed gaat en wat wordt bereikt. Wat is het effect van alle inzet en activiteiten en worden de doelen die zijn gesteld ook behaald? Wat is de impact van de gezamenlijke inzet op deze tafel?

De reden dat we dit willen weten is vooral om van te leren. Er worden doelen gesteld waarbij we de ambitie hebben dat steeds meer inwoners van Leidschendam-Voorburg een volwaardige plek in de maatschappij hebben en kunnen (blijven) meedoen in de samenleving. Dan moeten we weten of de subsidietafels daaraan bijdragen. Zitten we op de goede weg met wat wij doen en aanbieden? We moeten kunnen uitleggen wat we doen en waarom welke keuzes zijn gemaakt.

Tegelijk is het echter zeer lastig te bepalen wat het effect en de impact is van de gezamenlijke inzet. Toch is het doel om hier meer op te meten.

Aan de tafel O&O wordt gevraagd om gezamenlijk drie doelen te formuleren waarvoor een effectmeting wordt opgenomen in het uitvoeringsplan. Bij het effect wordt gekeken naar de directe effecten van de gezamenlijke output. Daarvoor is zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie nodig. Dit betekent dat op (een onderdeel van) deze doelen een gezamenlijke uitgangspositie (nulmeting) onderdeel moet zijn van het uitvoeringsplan. Op basis van de in de bijlage opgenomen trends en ontwikkelingen, wordt een nadere analyse gevraagd die terug te lezen is in het uitvoeringsplan. Deze draagt bij aan de onderbouwing van de gemaakte keuzes in het aanbod van het uitvoeringsplan.

Naast voorgaande geeft de tafel O&O vorm aan de **kindreis**, een (visuele) weergave van de weg die een jeugdige aflegt bij het zoeken, vinden en afronden van een ondersteuningsproces. Doel hiervan is achterhalen waar verbeteringen mogelijk zijn in het klantcontact en in de integrale onderlinge samenwerking.

3. Financiële uitgangspunten

Voor de subsidietafel Opgroeien en Opvoeden is het voorlopige subsidieplafond:

Opgroeien en Opvoeden € 1.825.306,00

In juli zullen na vaststelling van de kaderbrief voor de begroting de subsidieplafonds definitief worden vastgesteld.

Het budget op de subsidietafel is te verdelen in geormerkte en ongeormerkte bedragen. Geormerkte bedragen hebben een specifiek doel, veelal voortvloeiend uit een wettelijke taak. De ongeormerkte bedragen hebben nog geen specifieke bestemming en kunnen aan alle activiteiten worden besteed passend binnen de initiatievraag.

Aan de tafel O&O zijn de volgende budgetten geormerkt:

- Budget vanuit het samenwerkingsverband passend onderwijs SPPOH voor schoolmaatschappelijk werk op het basisonderwijs
- Budget voor cliëntondersteuning
- Budget voor tegengaan eenzaamheid

In gezamenlijkheid kunnen tafelpartners besluiten een budget vrij te houden om in te kunnen spelen op actuele onderwerpen die niet door flexibiliteit van inzet alleen kunnen worden opgelost of voor innovatie.

Van tafelpartners wordt verwacht dat zij niet alleen de gemeente als subsidieverlener hebben, maar expliciet op zoek gaan naar andere financiële middelen voor hun activiteiten.

Financiële risico's

Er zijn verschillende (nieuwe) trends en ontwikkelingen die raken aan jeugd, opvoeding en preventie en die extra inzet/middelen kunnen vragen. Wanneer hiervoor via een addendum op de initiatievraag een extra beroep wordt gedaan op (gezamenlijke) inzet vanuit de tafel O&O is er extra tafelbudget nodig.

Het betreft de volgende ontwikkelingen:

JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)/Combinatiefunctionarissen; een mogelijk lager of hoger bedrag voor JOGG i.v.m. mogelijk wegvallen rijksbijdrage.

In 2021 is inzet van combinatiefunctionarissen landelijk geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan zou de inzet verhoogd of verlaagd kunnen worden.

Daarnaast wordt gemeentelijk een financiële correctie verwacht. De rijksbijdrage voor de inzet van combinatiefunctionarissen is in de loop der jaren gelijk gebleven terwijl de gemeentelijke subsidiebedragen jaarlijks geïndexeerd (verhoogd) worden.

Daardoor is de verhouding 40:60 van rijks gelden en gemeentegelden om de combinatiefunctionarissen te financieren veranderd tot zo'n 25:75. Dit zal teruggedraaid moeten worden tot de gewenste verhouding. Dit kan invloed hebben op JOGG.

Aanscherping van het sociaal kompas, vooral de beweging van curatief naar preventief zal effect kunnen hebben op de subsidietafel O&O. Om het preventieve aanbod te kunnen versterken en daardoor minder in te hoeven zetten op curatieve hulp kan deze vraag voorgelegd worden aan de partners van de tafel O&O.

Veiligheid in de wijken; terugdringen overlast en preventie van jonge aanwas bij overlastgevend- en criminele groepen. Dit onderwerp is voorheen specifiek buiten de initiatievraag gehouden. In 2022 wordt nieuw veiligheidsbeleid voor 2023-2026 gemaakt waar preventie hoogstwaarschijnlijk een onderdeel zal zijn.

Bijlage 1 Samenvatting aanscherping sociaal kompas voor O&O

Aanscherping sociaal kompas

In december 2021 is het sociaal kompas aangescherpt. Het geeft hierdoor duidelijker richting hoe deze doelen uit te voeren. Een wegwijzer is ontwikkeld als instrument voor het herzien van beleid dat afloopt en het opstellen van nieuw beleid. Er wordt

onder andere een beweging gemaakt naar: minder helpen, maar zorgen dat én minder curatief, meer preventief. Dit kan betekenen dat er in de uitvoering andere accenten komen te liggen en andere keuzes worden gemaakt.

Voor de tafel Opgroeien en Opvoeden zijn vooral de volgende aanscherpingen van belang:

- We zetten sterker in op/werken meer met gesubsidieerde ondersteuning/preventie
- We werken zoveel mogelijk met bewezen effectieve interventies
- We verbeteren de verbinding tussen subsidie- en inkooppartners, zodat preventief en curatief aanbod goed op elkaar aansluit
- We versterken ons preventieve aanbod en zetten minder in op curatieve hulp
- We zetten met name in op inwoners met een verhoogd risico op kwetsbaarheid en wegen daarbij ook risicofactoren mee
- De uitvoering is op de hoogte van het aanbod in het preventieve veld en kan adequaat verwijzen
- Op de subsidietafels is het curatieve aanbod bekend, zodat snel kan worden opgeschaald als dat nodig is
- We zetten in op normalisering. Maatwerk blijft noodzakelijk om te bepalen wat inwoners nodig hebben
- Hulp is in principe tijdelijk. Gewerkt wordt naar een afbouw van hulp en het zelfredzamer maken van de inwoner
- We zetten in op een integrale aanpak, waarbij verschillende taken in de ondersteuning worden gecombineerd zodat cliënten niet met veel verschillende hulpverleners te maken krijgen

Bijlage 2 Achtergrond, huidige situatie, trends en cijfers

Voor het opstellen van uitvoeringsplan is het belangrijk om op de hoogte te zijn van de huidige situatie, trends en ontwikkelingen die landelijk of lokaal spelen.

Huidige situatie

In Leidschendam-Voorburg wonen 14.876 kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 18 jaar, op een totaal van 76.427 inwoners (19%).³ Er zijn 8.224 paren met thuiswonende kinderen tot 18 jaar. Met de meeste kinderen gaat het goed. Zij groeien op in een stabiel gezin waar het goed mee gaat op sociaal en economisch vlak. Deze kinderen ontwikkelen zich zonder veel problemen en krijgen ondersteuning wanneer dat nodig is. Er zijn ook kinderen waar het minder goed mee gaat. Soms omdat zij zelf fysieke, emotionele of psychische problemen ondervinden. Maar soms ook doordat hun omgeving hun niet kan bieden wat zij nodig hebben.

³ Wijkatlas Leidschendam-Voorburg 2021³ <https://leidschendam-voorborg.incijfers.nl/jive?report=databank>

Kinderen en armoede

Dit geldt bijvoorbeeld voor een deel van de kinderen dat in armoede opgroeit. In Leidschendam-Voorburg groeit volgens de wijkatlas 8% van alle kinderen op in armoede. Tussen verschillende buurten zijn grote verschillen te zien in het percentage kinderen dat opgroeit in armoede. De wijken waar het percentage kinderen dat opgroeit in armoede hoger is dan gemiddeld worden hieronder weergegeven.

Kinderen 0-17 in part.huish.met inkomen <110% sociaal minimum 2018 - Buurten

De Heuvel noord	43%
Prinsenhof hoog	23%
Leidsch.-Zuid De Tol/'t Hert	22%
Bovenveen midden	21%
Voorburg Midden noord	18%
Leidsch.-Zuid De Oude Bleijck	14%
Bovenveen noord	11%
Voorburg Noord	10%
Leidschendam-Voorburg gemiddeld	8%

Jeugd die in armoede opgroeit, heeft op verschillende vlakken minder kansen⁴.

Kinderen uit arme gezinnen hebben vaak:

- Een minder voorspoedige schoolloopbaan door slechtere concentratie op school, leerachterstanden en voortijdig schoolverlaten
- Weinig ondersteunende en stimulerende ouder-kind interactie. Hierdoor ontwikkelen kinderen zich niet optimaal
- Een slechtere gezondheid dan gemiddeld, vooral overgewicht komt veel voor
- Armoede is een risicofactor voor het ontwikkelen van crimineel gedrag
- Meer risico voor kindermishandeling

Kinderen van gescheiden ouders

19% van de kinderen groeit op in een eenoudergezin; er zijn 3.146 eenoudergezinnen. Meer dan 40% van de relaties eindigt in een scheiding. Soms zijn de verhoudingen tussen ouders zo verstoord dat kinderen er ernstig onder lijden. Op zowel korte als lange termijn hebben kinderen van gescheiden ouders een verhoogd risico op het ontwikkelen van verschillende problemen, zoals emotionele problemen, gedragsproblemen, een lager zelfbeeld, sociale problemen en slechtere schoolprestaties.

⁴ 2018 - Rapport Opgroeien en Opvoeden in Armoede – Nederlands jeugdinstituut, [https://alliantiekinderarmoede.nl/media/uploads/file/Opgroeien-en-opvoeden-in-armoede%20\(1\).pdf](https://alliantiekinderarmoede.nl/media/uploads/file/Opgroeien-en-opvoeden-in-armoede%20(1).pdf)

Gezondheid en leefstijl onder jongeren

De gezondheid en leefstijl van jongeren is in Leidschendam-Voorburg in vergelijking met de regio Zuid-Holland West minder goed op de onderwerpen psychosociale problematiek, alcohol- en drugsgebruik, roken en seksueel risicogedrag. Dit geldt ook voor het gevoel van veiligheid op straat en thuis⁵. Zo heeft 16% (regio 10%) van jongeren uit 3 vmbo een verhoogd risico op psychosociale problematiek, heeft 64% (regio 51%) van de jongeren van 4 havo/vwo recent alcohol gedronken en was 31% (regio 21%) recent aangeschoten. Meisjes scoren ongunstiger op alle indicatoren van drankgebruik. 17% (regio 11%) van jongeren in 4 havo/vwo heeft weleens wiet of hasj gebruikt. Van de 4 havo/vwo'ers die ooit geslachtsgemeenschap hebben gehad, heeft 82% (regio 62%) niet altijd een condoom gebruikt. Onder 4 havo/vwo'ers voelt 41% (regio 34%) zich weleens onveilig, op straat buiten de eigen woonbuurt, in trein, bus of metro, en op het station. 1 op de 10 jeugdigen van 2 tot en met 16 jaar heeft overgewicht.

Welbevinden

Op het moment van schrijven van deze initiatiefvraag, eind 2021, laten steeds meer landelijke onderzoeken zien dat de problematiek onder jongeren toeneemt. In 2021 is de 'Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021' uitgevoerd in alle GGD-regio's. De resultaten van dit vragenlijstonderzoek zijn halverwege 2022 beschikbaar en geven een overzicht van de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van jongeren en de impact van corona.

Jeugdhulpgebruik

Een uitgebreide analyse over het gebruik van jeugdhulp in Leidschendam-Voorburg wordt begin 2022 verwacht. In de laatste cijfers in de wijkatlas uit 2018 maakt 14% van de jeugd tot 18 jaar gebruik van jeugdhulp.

In Leidschendam-Voorburg wordt een dringend beroep gedaan op jeugdpreventie vanuit verschillende hoeken. We zien bijvoorbeeld in de aanscherping van het sociaal kompas dat preventief jeugdbeleid noodzakelijk zal zijn om de beweging van curatief naar preventief te kunnen maken. Met goede voorbeelden van projecten die nu reeds lopen, zoals Thuisbegeleiding en Preventie+ (schoolmaatschappelijk werk). Daarnaast wordt een dringend beroep op de tafel gedaan om aan te sluiten bij en/of in te zetten op:

- Meer sturing op de jeugdhulpketen: vanuit de gemeente wordt ingezet om meer te sturen op de jeugdhulpketen. O.a. om de uitstroom van de curatieve zorg te bevorderen en de instroom te verminderen, het versterken van de regie in de keten en het gezamenlijk lerend ontwikkelen op dit vlak. Dit hangt samen met de

⁵ Jongeren Peiling GGD 2019, deze wordt eens in de 4 jaar uitgevoerd onder leerlingen uit 3 vmbo en 4 havo/vwo

werkwijze die voortkomt uit de aanscherping van het sociaal kompas. Deze ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor jeugdpreventie en de manier waarop de samenwerking rondom jeugd wordt vormgegeven.

- **Kansrijke Start:** dit project is gericht op de eerste 1.000 dagen van een kind en in 2020 opgestart, gefinancierd vanuit rijks gelden. Vanaf 2023 moet de voortgang van dit project worden opgepakt vanuit deze subsidietafel en hier ook worden geborgd.
- **Jeugd en gezondheid:** een gezonde leefstijl bevordert de ontwikkelingskansen en draagt eraan bij dat jeugdigen veilig en gezond kunnen opgroeien. Terugdringen van alcohol, drugs, roken en overgewicht is belangrijk. Aandacht voor mentaal welbevinden is onderdeel van een gezonde leefstijl. Vanuit jeugdpreventie wordt hier door verschillende partners in samenwerking op ingezet, o.a. binnen het lokale preventieakkoord dat in 2021 gesloten is, het lokale sportakkoord en het project Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).
- **Borging samenwerking onderwijs en preventie:**
 - **Nationaal Programma Onderwijs (NPO):** Vanwege covid-19 wordt er zowel door onderwijs als gemeente extra ingezet om achterstanden van kinderen tegen te gaan. De activiteiten vanuit de subsidietafel moet hier goed op aansluiten.
 - **Pilots Lokaal Educatieve Agenda (LEA):** Vanuit de LEA wordt o.a. ingezet op een betere verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Het idee is om vanuit de LEA nieuwe projecten op te starten die aansluiten bij de wens van onderwijs, gemeente en partners in de wijken. Wanneer deze pilots succesvol blijken is borging een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het onderwijs, de gemeente en maatschappelijke partners. Eén van de manieren om deze borging te realiseren is aan de subsidietafel O&O.
- **Veiligheid in de wijken:** Er is een toenemende vraag naar inzet van jeugdpreventie om jeugdoverlast terug te dringen en om jonge aanwas bij groepen jongeren die grensoverschrijdend en crimineel gedrag vertonen te voorkomen. Vanuit Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en de Lokale Kamer wordt een beroep gedaan op de mogelijkheid om dit thema mee te nemen in het activiteitenplan van 2023 en 2024, zodat in de uitvoering van preventie op dit thema samenwerking gevonden wordt met zoveel mogelijk andere partijen die zich met jeugdpreventie bezighouden. Eind 2022 wordt een nieuw veiligheidsbeleid verwacht voor 2023-2026 waar jeugdpreventie onderdeel van uit zal maken.

- Eenzaamheid onder jongeren: Landelijk wordt gesignaleerd dat eenzaamheid onder jongeren toeneemt⁶. N.a.v. corona zijn de zorgen hierover sterk toegenomen.

Sinds 2021 wordt er in Leidschendam-Voorburg integraal ingezet om eenzaamheid te voorkomen onder alle doelgroepen. Dit gebeurt vanuit het programma eenzaamheid, de 'oog-voor-elkaar-coalitie'. Binnen het actieprogramma dat gemeente breed wordt opgesteld begin 2022 zal er specifiek aandacht voor jongeren zijn.

- Sterk voor Noord: In het najaar 2021 is door de gemeenteraad besloten dat er in Leidschendam-Noord (Prinsenhof hoogbouw en De Heuvel/Amstelwijk) een integrale aanpak wordt uitgevoerd voor de lange termijn om te werken aan de verbetering van dit gebied.

Veel inwoners wonen met plezier in Leidschendam-Noord en voelen zich er thuis. Hoewel er veel goed gaat, blijkt uit onderzoek dat er een aantal onderwerpen zijn die extra aandacht nodig hebben, zoals gezondheid, meedoen, veiligheid en wonen. Er is sprake van een kloof met de rest van de gemeente. Huishoudens hebben moeite om rond te komen. Er zijn gezinnen waarin er generatie op generatie geen werk is. Veel kinderen groeien op in armoede. Opgroeien in Leidschendam-Noord betekent dat je minder kansen hebt, ook later op de arbeidsmarkt.

In het programma Sterk voor Noord werken inwoners, gemeente, corporaties, maatschappelijke partners, zorginstellingen, scholen, het bedrijfsleven en politie samen om dit tij keren en te bouwen aan een kansrijke toekomst voor alle inwoners in Leidschendam-Noord.

De verwachting is dat het een generatie duurt om de achterstanden in het gebied in te lopen. Daarom wordt de komende 20 jaar samengewerkt aan drie opgaven:

Jeugd en onderwijs: Jeugdigen die opgroeien in Leidschendam-Noord hebben gelijke kansen op het ontwikkelen van talenten en vaardigheden;

Financiële zelfredzaamheid: Inwoners in Leidschendam-Noord kunnen zich financieel goed redden en doen mee naar vermogen;

Fijn en veilig wonen: Prinsenhof hoogbouw en De Heuvel/Amstelwijk zijn diverse wijken waar inwoners prettig en veilig wonen.

Van onze maatschappelijke partners verwachten we dat zij zich waar mogelijk aansluiten bij dit programma en dit laten zien in hun activiteiten.

⁶ Eenzaamheid onder jongeren Verkenning van de stand van zaken in literatuur, beleid en praktijk – onderzoek Movisie – april 2021 <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-05/Eenzaamheid%20onder%20jongeren.pdf>

Bijlage 3 Cijfers

Personen naar leeftijd 2020 – Wijken

	Inwoners van 0 t/m 17 jaar [aantal]	Inwoners van 18 jaar en ouder [aantal]	Bevolking totaal [aantal]	% 0-17 jaar
Voorburg West / Park Leeuwenbergh	1344	3917	5261	26%
Voorburg Oud	1638	5621	7259	23%
Damsigt en omgeving	1569	5627	7196	22%
Prinsenhof	1168	4492	5660	21%
Stompwijk	456	1904	2360	19%
Voorburg Noord	1369	5720	7089	19%
Leidschendam-Zuid en omgeving	1138	4834	5972	19%
8 Essesteijn	1085	4683	5768	19%
De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout	963	4365	5328	18%
't Lien / De Rietvink	1187	5686	6873	17%
Bovenveen	1219	5886	7105	17%
De Heuvel / Amstelwijk	532	2603	3135	17%
Voorburg Midden	1189	6341	7530	16%
Totaal	14857	61679	76536	19%

Bron - Gemeente Leidschendam-Voorburg, BRP
CBS - Bevolkingsstatistiek

Kinderen 0-17 in part.huish.met inkomen <110% sociaal minimum

6.2 De Heuvel noord	42%
9.0 Voorburg Midden noord	27%
2.0 Prinsenhof hoog	27%
10.1 Bovenveen midden	23%
5.2 Leidsch.-Zuid De Tol/'t Hert	21%
5.4 Leidsch.-Zuid De Oude Bleijck	15%
11.1 Voorburg Noord noord	12%
10.0 Bovenveen noord	11%
4.0 Kern Stompwijk	11%
5.0 Damcentrum	10%

Bron - Gemeente Leidschendam-Voorburg, BRP
CBS – Bevolkingsstatistiek

Uit de Jongerenpeiling van de GGD i.s.m. JGZ uit 2019 blijkt m.b.t. jongeren uit Leidschendam-Voorburg:

- **Psychosociale problematiek:** Van jongeren (3 vmbo) in Leidschendam-Voorburg heeft 16% een verhoogd risico op psychosociale problematiek en is er bij 7% vrijwel zeker sprake van psychosociale problematiek; dit zijn hogere percentages dan in de regio ZHW (resp. 10% en 5%). Onder 4 havo/vwo-ers is er bij 6% sprake van een verhoogd risico op psychosociale problematiek, gelijk aan het percentage in de regio ZHW.
- **Alcoholgebruik:** De mate van alcoholgebruik onder jongeren in Leidschendam-Voorburg is relatief hoog t.o.v. het gebruik in de regio ZHW, vooral onder jongeren van 4 havo/vwo. Zo heeft 68% van de jongeren (4 havo/vwo-leerlingen) ooit alcohol gedronken, 64% recent alcohol gedronken en was 31% recent aangeschoten. In de regio was dit respectievelijk 55%, 51% en 21%. Meisjes in LV scoren ongunstiger (hebben een hoger percentage) dan jongens op alle indicatoren van drankgebruik. Jongeren drinken vooral bij anderen thuis of thuis met anderen.
- **Roken:** Van de 3 vmbo-ers in Leidschendam-Voorburg heeft 22% ooit gerookt, in de regio ZHW is dit 17%. Onder 4 havo/vwo-ers heeft 24% ooit gerookt, dit percentage ligt ook ruim boven het gemiddelde van de regio ZHW (16%).
- **Drugsgebruik:** Onder 3 vmbo-ers heeft 12% wel eens wiet of hasj gebruikt, een iets hoger percentage dan dat in regio ZHW (9%); voor 4 havo/vwo-ers ligt dit percentage (17%) ruim hoger dan het gemiddelde in regio ZHW (11%). Harddruggebruik komt nauwelijks voor onder jongeren.
- **Seksueel risicogedrag:** Van de jongeren (zowel 3 vmbo als 4 havo/vwo) in Leidschendam-Voorburg heeft 14% ooit geslachtsgemeenschap gehad, een iets hoger percentage dan in de regio ZHW (3 vmbo: 10%; 4 havo/vwo: 11%). Van de 3-vmbo-ers die ooit geslachtsgemeenschap hebben gehad, heeft een derde (32%) niet altijd een condoom gebruikt; dit percentage ligt ruim onder dat van de regio ZHW (53%). Van de 4 havo/vwo-ers die ooit geslachtsgemeenschap hebben gehad, heeft 82% niet altijd een condoom gebruikt; dit percentage ligt ruim boven dat van de regio ZHW (62%).
Deze cijfers over condoomgebruik zijn enorm gestegen in vergelijking met de peiling van 2015: Van de jongeren in Leidschendam-Voorburg had toen 15% wel eens geslachtsgemeenschap gehad. 8% daarvan heeft toen niet altijd condooms gebruikt.
- **Veiligheid:** Ongeveer een derde (32%) van de jongeren (3 vmbo) geeft aan zich wel eens onveilig te voelen, bijvoorbeeld op straat, in het openbaar vervoer, tijdens het uitgaan of thuis. Dit percentage is iets hoger dan in de regio ZHW (29%). Onder 4 havo/vwo-ers voelt 41% zich wel eens onveilig, een hoger percentage dan in de regio ZHW (34%). Op straat buiten de eigen woonbuurt, in trein, bus of metro, en op het station worden door jongeren het vaakst genoemd als plekken waar ze zich wel eens onveilig voelen.